

HAAPSALU LINNAVALITSUS

Riigimetsa Majandamise Keskus

Teie 28.04.2022 nr 3-1.1/2021/3961

Meie 13.01.2023 nr 6-1/50/18-482

Vastuskiri

Käesolevaga annab Haapsalu Linnavalitsus teada, et Haapsalu linna üldplaneering on jõudnud kooskõlastamise faasi ning ühtlasi edastame Teile Haapsalu Linnavalitsuse seisukohad Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) ettepanekutele Haapsalu linna üldplaneeringu eelnõu eelmise versiooni täiendamiseks. Ettepanekuid on kaalutud koosmõjus teiste osapoolte (ametkonnad, maaomanikud, mittetulundusühendused, eraisikud) ettepanekutega ning neid on osaliselt arvestatud üldplaneeringu lahenduse koostamisel.

1. Üldplaneeringu eelnõu kaardandmete hulgas esineb kiht „Mets asula kaitseks“, mis hõlmab ka RMK halduses olevaid kinnistuid Kaaremetsa (67401:008:0274) ja Haapsalu metskond 7 (67401:008:0258). Kuna üldplaneeringu eelnõu seletuskiri ei täpsusta antud piirangu sisu, siis palume antud kaardikiht üldplaneeringu eelnõust eemaldada. Ühtlasi juhime tähelepanu, et Kaaremetsa kinnistu osas on tegu valdavalt osas mittemajandatava vääriselupaiga maaga.

Ettepanekuga on arvestatud osaliselt. Katastriüksus 67401:008:0274 on alalt välja jäetud ja metsaala laiust asula kaitseks on vähendatud 75-le meetrile. Piirangu sisu on täpsustatud üldplaneeringu jaotises 3.2.10.

2. Palume eemaldada üldplaneeringu eelnõu kaardimaterjalides väärtusliku põllumaa kihilt RMK halduses olevale kinnistule Haapsalu metskond 164 (67401:001:0635) ulatuv sopistus. Tegu on mitteharitava ja looduslikult metsastuva alla 0,1 ha suuruse maakasutuslikult ebaloomuliku kujuga alaga.

Ettepanekuga on arvestatud.

3. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 54 esineb lause „Selle ilmekaks näiteks on Paralepa-Pullapää metsa kavandatud erinevad uuendusraieid, sh mitmesse vääriselupaika ajal, kui riiklik kaitsekord uuendusraieid seal keelas.“. Palun see lause seletuskirjast kui ebatõene eemaldada. Raie kavandati kvartali HS023 eraldistele 10 ja 13 ning HS024-8 enne ala vääriselupaigaks määramist ning raiekavad eemaldati sealt koheselt peale vääriselupaikade olemasolu selgumist. Haapsalu linnavalitsusele on korrigeeritud kava esitatud 12.12.2020.

Ettepanekuga on arvestatud kava korrigeerimise info laekumist planeerijatele.

4. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 54 esineb lause „Muuhulgas kavandati ca 3 ha suurune lageraielank Paralepa aleviku piirile, kuigi KAH aladel on lubatud, et asulate piiril lageraieid ei teostata.“. Palun see lause seletuskirjast kui ebatõene eemaldada. Esiteks ei eksisteeri mingit

normdokumenti, mis määratleks, et KAH-aladel asulate piiril lageraieid ei teostata. Teiseks on kõnealune eraldis HS027-15 eemaldatud juba 12.12.2020 Haapsalu linnavalitsusele esitatud korrigeeritud kavast.

Ettepanekuga on arvestatud pärast kava korrigeerimise info laekumist planeerijatele. Normdokumendiks antud juhul oli Haapsalu Linnavolikogu ettepanek metsade majandamise algele kavale Paralepa metsa HS027 raie, millela RMK lubas arvestada.

5. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 55 esineb lause „Uuendusraiet ei teostata elamualade kaitseks elamutega piirneval metsaalal 100 m laiuselt.“. Palume see ka omavalitsuse poolt tulevikus tehtavaid otsuseid kitsendav tingimus tekstist eemaldada. Juhul, kui üldplaneeringus on mingi konkreetse raieviisi keeld, siis Keskkonnaamet metsateatist sellise nimetusega raiele ei registreeri – ka juhul, kui omavalitsuse enda poolt tekib mingi loodusliku häiringu poolt põhjustatud soov uuendusraie tegemiseks. Mõistame maastikulise ilme olulisust elamute lähikümbruses ja sellest lähtuvalt pakume sõnastuseks „Raietööd elamutele lähemal kui 100 m kavandatakse viisil, mis võimaldab metsa uuendamise vajaduse korral uute puude välja kasvatamise raialal“. Seletuskirjas eelnevalt toodud raietööde Haapsalu linnavalitsusega kooskõlastamise tingimus tähendab eelnevat koostööd igale üksikjuhtumile sobivaima lahenduse leidmiseks, ehk metsade majandamise kava koostamiseks ja selles konkreetsete raieviiside kokku leppimiseks omavalitsusega.

Hetkel on seletuskirjas jaotis 3.2.10. Mets asula kaitseks – järgmises sõnastuses:

Mets asula kaitseks tuleb säilitada perspektiivsest raudteest ning riigi põhi- ja tugimaanteedelt lähtuva müra ja õhusaaste leviku tõkestamiseks, kaitseks tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks.

TINGIMUSED METSALE ASULA KAITSEKS

- Mets tuleb tormimurru vältimiseks säilitada vähemalt 100 meetri laiuse alana. Laiuse arvestamise lähtekoht on elamu maa-ala juhtotstarbega ala piir. Ala kasutamine muul otstarbel on lubatud tingimusel, et kasvav mets säilib 2/3 ala laiusest.
- Maantee või tänava äärses metsas tuleb likvideerida ohtlikud puud, et tagada tee kasutamise ohutus.
- Metsa uuendamiseks on lubatud kasutada aegjärgset raiet vms turberaie liike, mille kitsa lageraie lank ei ulatu asula kaitseks olevale metsaalale. Lageraie ei ole lubatud.

Ootame selles osas ära ka Keskkonnaameti kommentaari ja vajadusel täpsustame sõnastust.

6. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 55 on kahe uuendusraie tingimusena toodud pindalaline piirang (turberaie kuni 2 ha ja lageraie kuni 1 ha) ja uuenenuks arvestamise kõrguse piirang (vähemalt 2 m). Mõistame omavalistuses soovi piirata võimalusi suurte avatud alade tekkimiseks nimetatud metsades. Kuid siiski oleme seisukohal, et üldplaneeringuga oleks vaja määrata üldised põhimõtted ala metsade majandamiseks (nt ühes ringpiiris olevas kohaliku kaitse alla määratavas Paralepa metsas planeeritakse raietöid viisil, mille tulemusel on alal pidevalt olemas nii noori, keskealisi kui ka vanu puid. See võiks olla käsitletav viitena suundumisele püsimetsanduse suunas sellel alal. Püsimetsanduse peamine eesmärk on, et alal oleks kogu aeg puid, mida on sealt võimalik kasutusele võtta ja kasutatu asemel on kohe ka midagi asemele tulemas (on olemas tingimused, et oleks võimalik asemele tulla). Kuidas täpselt, millises kohas, millal, mil viisil ja kui suurel pinnal mingeid töid tehakse, tuleb aga otsustada ala looduslikke olusid ja väljakujunenud metsade olemist ja selle säilitamise vajadust looduses arvesse võttes. Alal metsadele on vaja läheneda loominguliselt ja selles planeeritavad tööd

detailset kava koostades läbi mõelda. Detailsed kavad nimetatud metsade majandamiseks, koostab RMK koostöös kohaliku omavalitsuse ja kogukonnaga, täpsustades üldplaneeringus kirjeldatud põhimõtteid. Koostöös lepatakse kava koostamisel kokku ka lubatud raieliik ja raiealade pindalad. Teatud juhtudel võibki kava koostades välja tulla, et metsade uuendamiseks ei pea kasutama lageraiet ja raiealale on maastikulise planeerimise eripäradest vaja seada mingisuguseid piiranguid või täiendavaid tingimusi. Üldplaneeringuga seatavad tingimused, mis ei arvesta alal kujunenud looduslikke olukordi, ei pruugi olla alal kasvava metsa jaoks parimad. Teeme ettepaneku uuendusraie pindala ja uuenemise kõrguse punktid üldplaneeringu eelnõust eemaldada põhjusel, et sama peatüki eelnev punkt kohustab kohaliku kaitse aluse metsa maa-ala raietööd Haapsalu linnavalitsusega kooskõlastama ja see võimaldab meil koostöös leida igale üksikjuhtumile osapool rahuldav lahendus. Kuigi nimetatud alale on juba koostatud RMK poolt ala metsade majandamise kava, millesse on sisse viidud ka Haapsalu linnavolikogu poolt lisatud ettepanekud, paistab üldplaneeringu tekstist välja soov seda RMK jaoks kinnitatud kava muuta. Selle jaoks aga ei ole vajalik üldplaneeringusse piiravate punktide lisamine – kui volikogu seda soovib, saame me alati üheskoos metsade majandamise kava ja selles planeeritud töid uuesti läbi arutada ja teha vajalikke muudatusi selles.

Käesoleva üldplaneeringuga kavandatakse Paralepa metsa kohalikku kaitseala. Põhjendused on üldplaneeringu jaotises 3.2.1. Kaitstavad loodusobjektid. Üldplaneeringule ettepanekuid teinud kogukonna esindajate ja ka nt Eesti Looduse Fondi soov on mitte lubada üldplaneeringuga kavandatud II kategooria metsades uuendusraiet või kui, siis väga mõjuvatel põhjustel ainult väga piiratud mahu ja tingimustel, kui on olemas kohalike kogukondade ja teiste huvigruppide nõusolek ja ollakse täiesti kindel, et alade loodusväärtused ei saa kahjustatud.

Kui RMK on nõus majandama II kaitsekategooria metsa vaid püsimeetsanduse põhimõtet järgides, st valikraietega, siis oleme nõus üldplaneeringus uuendusraiatele kavandatavaid piiranguid muutma.

Et saavutada üldplaneeringuga kompromiss erinevate osapoolte vahel, oleme käesolevas üldplaneeringu versioonis täiendanud II kategooria kaitse aluse metsa kaitse- ja kasutustingimusi järgnevalt:

- Maa-alal on lubatud uuendusraie järgmistel tingimustel:
 - Uuendusraiet ei teostata elamualade kaitseks elamutega piirneval metsaalal 75 m laiuse ribana. Laiuse arvutamise lähtekoht on elamu maa-ala juhtotstarbega ala piir (vt ka jaotis 3.2.10.).
 - Turberaie langi maksimaalne suurus võib olla kuni 2 ha ja lageraiel kuni 1 ha.
 - Lageraie langile piirneval alal võib teostada uue raie kui mets raielangil on uuenenud. Puud peavad olema elujõulised ja paiknema ühtlaselt kogu uuendataval alal.
 - Mets loetakse uuenenuks kui hektaril kasvab vähemalt 1000 4-meetri kõrgust ja kõrgemat metsa uuenenuks lugemisel arvesse võetavat puuliiki. Vähemalt 4 m kõrgune mets on vastavalt teadusuuringule lageraie visuaalse kvaliteedi säilitamise künnis maastikel.
 - Puude olemasolu pole nõutav hukkunud metsaosas või raiesmikul paiknevates looduslikes sulglohkudes, oksavallidel ja raiejäätmega tugevdatud kokkuveoteedel.

Üldplaneeringusse on lisandunud ka jaotis 3.2.6. Kõrgendatud avaliku huviga ala.

Tingimused KAH alade kasutamiseks on järgmised:

- Üldplaneeringu kehtestamise järgselt koostatakse KAH aladele metsade majandamise kava või uuendatakse juba olemasolevat kava.
- Kavas kaalutakse raiete kavandamisel muuhulgas ka üldplaneeringu maakasutustingimustest lähtuvalt metsamaastike kultuurilis-ajaloolist väärtust, esteetilist väärtust, looduslikku väärtust, identiteediväärtust ja puhkeväärtust. KAH metsade majandamise kava ja selle muudatused kooskõlastatakse Haapsalu Linnavalitsusega enne metsateatiste esitamist.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva. Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab vähemalt 1,3 meetri kõrgune noor mets puuvõrade liitusega vähemalt 30 %¹.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuude suuremaid gruppe.
- Säilikpuud jäetakse tee servast kaugusele, mis ei ohusta tuulemurru korral teedel liiklejaid.
- Ilmekas vaatekohas Pullapää lahe kaldal asuval KAH alal (kü 67401:001:0623 lähiaadressiga Haapsalu metskond 178) hoida vaated Haapsalu linna panoraamile avatud ja võimalusel rajada alale koostöös Haapsalu linnaga avalik puhkekoht.
- Kui KAH alad kattuvad teiste looduslike väärtuste kaitseks üldplaneeringuga seatud piirangutega, tuleb KAH aladel majandamisel neid arvestada kogumina ja lähtuda metsa majandamise suhtes neist rangeimatest piirangutest:
 - Kohaliku kaitse aluses metsas lähtuda kohaliku kaitse aluse metsa kaitse- ja kasutustingimustest (vt ka jaotis 3.2.1.3.)
 - Väärtuslikel maastikul olevatel ilmekatel teelõikudel maanteede (põhi-, tugi- ja kõrvalmaanteed) ääres, teostada metsa uuendusraiet tingimusel, et väärtuslikul maastikul säiliks harjumuspärane metsavaade vähemalt kuni 100 m laiuse ribana. Ilmekad teelõigud on märgitud aladena üldplaneeringu joonisele (vt ka jaotis 3.2.5.).
 - Väärtuslikel maastikel ilmekatel teelõikudel maanteede ääres üle 10 m laiuses teekaitsevööndis lageraiet ei teostata, v.a teeomaniku poolt põhjendatud juhul, kui lageraie on vajalik teekoridori laiendamiseks või liiklusohutuse tagamiseks (vt ka jaotised 3.2.5. ja 4.1.1.).
 - Metsa majandamisel rohekoridoris on lubatud kuni 2 ha suurused raielangid. Lageraie langid kavandada pigem piki koridori ja reeglina selliselt, et 1/2 koridori laiuselt samaaegselt lageraiet ei teostata, sest lageraie põhjustab häiringuid metsa ökosüsteemi toimimises (vt ka jaotis 3.2.3.).
 - Mererannikul paiknevatel rohevõrgustiku aladel (tuumala, astmelaud, koridor) ei ole lageraie lubatud kuni ranna piiranguvööndi piirini, mida arvestatakse

¹ Mets on käesolevas üldplaneeringus defineeritud kui üldplaneeringu koostamise ajal kehtinud metsaseaduses defineeritud metsa mõiste - on maatükk pindalaga vähemalt 0,1 hektarit, millel kasvavad puittaimed kõrgusega vähemalt 1,3 meetrit ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti

hajaasustuses käesoleva üldplaneeringuga määratud korduva üleujutusega ala piirist, selle puudumisel 1 m samakõrgusjoonest (vt ka jaotis 3.2.3. ja 3.2.9.)².

Lähtudes kohtuvaidluste praktikast on omavalitsused saanud juhised, et üldiste ja ebamääraste tingimuste seadmistest üldplaneeringuga ei piisa. Tingimused peavad olema konkreetselt ja üheselt mõistetavad kõikidele osapooltele. Kuna RMK metsade majandamise kava koostatakse ainult ühe osapoole – RMK poolt, ja tegelikkuses ei toimu kava koostamisel kohaliku kogukonna kaasamist (kava tutvustamine volikogule ei ole kohaliku kogukonna kaasamine ega ka kava linnavalitsusega kooskõlastamine), siis on just üldplaneeringu avalik menetlus see koht kus saab metsade majandamise osas sõlmida kokkuleppeid, millest metsade majandamise kavas lähtuda. Hetkel olemasolev RMK metsade majandamise kava ei ole Haapsalu Linnavalitsusega kooskõlastatud. Kava kooskõlastamine eeldab mingisugust kohaliku omavalitsuse vastava valdkonna spetsialisti koostatud ja kas linnavalitsuse või volikogu poolt väljatatud õigusakti. Kui RMK soovib metsade majandamise kava kooskõlastamist, siis tuleb konkreetselt sellise sisuga taotlus linnavalitsusele esitada. Kava kooskõlastamisega ei kaasne kava alusel tehtavate metsateatiste automaatne menetlemine, sest kava on pikaajaline ja ajas võivad metsateatiste taotlemisel asjaolud muutuda. Küll aga võimaldab kava olemasolu, metsateatiste kooskõlastamise protsessi lihtsustada.

7. Seletuskirja peatükis „Tingimused rohekoridorides“ (lk 58), on kirjas lause: „Metsa majandamisel rohekoridoris vältida üle 2 ha suuruseid raielanke. Mererannikul paiknevates rohekoridorides tuleb metsa majandamisel kasutada lageraiest erinevaid majandamisvõtteid.“ Juhime tähelepanu, et kehtiva looduskaitseseaduse alusel on Läänemere rannal (200 meetri ulatuses veepiirist) lageraie keelatud. Seega teeme ettepaneku mereranda puudutav piirang üldplaneeringu seletuskirjast välja võtta kui mittevajalik.

Metsa majandamisele seatavaid suuruse piiranguid ja selle vajaduse mõttekust käsitlesin juba eelmises punktis. Maakondliku rohelise võrgustiku eesmärgiks ei ole ulatusliku „rohelise pinna“ kavandamine ja selle majandustegevusest väljajätmine, vaid eelkõige loodus- ja keskkonnakaitsealsetel põhjendatuna ruumistruktuuri tagamine. Roheline võrgustik ei keela iseenesest tavapärasest metsa majandamist mitte kusagil vabariigis (v.a. muidugi loodukaitsealade vastavates vööndites). Seetõttu teeme ettepaneku muuta sõnastust metsade majandamise osas rohekoridorides alljärgnevalt: „Rohევõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb rohekoridorides maaomanikel metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku puistu sidususe ja toetab rohevõrgustiku toimimist. Raid planeerida ja teostada mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsa sidususe.“

Käesolevas üldplaneeringu versioonis on ka kõnealuseid tingimusi täpsustatud.

Üldtingimusi rohevõrgustiku alal on täiendatud järgmise tingimusega:

- Korduva üleujutusega Läänemere rannaladel paiknevatel rohevõrgustiku aladel (tuumala, astmelaud, koridor) ei ole lageraie lubatud kuni ranna piiranguvööndi piirini. Ranna piiranguvööndi arvestamise lähtejoon hajaasustuses on käesoleva üldplaneeringuga määratud korduva üleujutusega ala piir, selle puudumisel 1 m samakõrgusjoon³. Ranna piiranguvööndi ulatus arvestatuna nimetatud lähtejoonest on kantud infokihina üldplaneeringu joonisele (vt ka jaotis 3.2.9.).

² Vt ka Looduskaitseseadus § 35 lg 2 ja 3¹, 37 lg 2, § 38 lg 1 p 2 ja lg 2

³ Looduskaitseseadus § 35 lg 2 ja 3¹, 37 lg 2, § 38 lg 1 p 2 ja lg 2

Tingimus on seatud põhjusel, et pärast üldplaneeringu kehtestamist tuleb korduva üleujutusega mererannal ranna piiranguvööndi lähtejoonena käsitleda üldplaneeringuga määratud ehituskeeluvööndi lähtejoont, mis on LKS § 35 lg 3¹ kohane korduva üleujutusega ala piir. LKS § 35 lg 1 p 1 ja 2 nimetatud vööndeid (ranna piiranguvöönd ja ranna ehituskeeluvöönd) arvestatakse samast lähtejoonest. Aladel, kus ei ole korduva üleujutusega ala piiri määratud, 1,0 m samakõrgusjoonest. Enne käesoleva üldplaneeringu kehtestamist oli vööndite määramise lähtejooneks 1,0 m samakõrgusjoon.

Haapsalu Linnavalitsusele teadaolevalt on esinenud Haapsalu linna rannikualal juhtumeid kus maaomanik ja ka Keskkonnaamet pole metsateatiste taotlemisel ning menetlemisel nimetatud erisusega korduvalt üleujutataval rannaalal arvestanud.

Tingimusi rohevõrgustiku koridoris on täiendatud järgmiselt:

- Metsa majandamisel rohekoridoris on lubatud kuni 2 ha suurused raielangid. Lageraie langid kavandada pigem piki koridori ja reeglina selliselt, et 1/2 koridori laiuselt samaaegselt lageraie ei teostata, sest lageraie on raieliik, mis põhjustab enim häiringuid maismaaloomade elutegevusele ja laiemalt kogu metsa ökosüsteemi toimimisele.

Nimetatud tingimus ei ole ulatuslik ja ei laiene rohevõrgustiku astmelaudadele ja tugialadele. Teie poolt välja pakutud sõnastus on liiga üldsõnaline ja ei taga tegelikkuses rohekoridori puistu sidusust ja toimimist.

Praktikast on tuua näide kus 2018. a RMK metsaalal (kü 67401:002:1571) teostati ulatuslik lageraie üldplaneeringuga määratud väärtuslikul maastikul ja sealjuures kogu rohekoridori laiuselt, ilma rohevõrgustiku sidususe tagamist arvestamata.

Ridala valla üldplaneeringu (2010) kohaselt kehtib täna rohevõrgustiku koridori aladel tingimus, et rohevõrgustiku koridoride alal tuleb tagada sidusalt kulgevate looduslike koosluste olemasolu minimaalselt 70% ulatuses.

RMK ja Keskkonnaameti hinnangul ei olnud mainitud lageraie puhul tingimus piisavalt konkreetselt sõnastatud, et sealt välja lugeda lageraie keeldu. Koostatavas üldplaneeringus oleme muutnud tingimuse sõnastust üheselt mõistetavamaks ja lageraie keeldu konkreetselt sõnastanud. Seega on rohevõrgu koridorides lageraie lubatud kuni poole koridori laiuselt ja kuni 2 ha suuruselt. Kui RMK-l on ettepanekuid veel arusaadavamalt tingimus sõnastada, siis oleme valmis tingimust täpsustama.

NB! Üldplaneeringuga hetkel kavandatud ja siinkohal kirjeldatud maakasutustingimused võivad muutuda üldplaneeringu kooskõlastamise käigus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Helen Rammu
Aselinnapea

Koopia: Keskkonnaministeerium